

Nr 170.

Av herr **Andersson, Henrik, m. fl.**, om anslag till beredande av ett års räntefrihet för innehavare av vissa egnahemslån.

Den synnerligen svårartade jordbrukskrisen har bl. a. även medfört att en stor mängd egnahemslåntagare, som genom det allmännas förmedling kommit i besittning av egna jordbruk, försatts i en ekonomiskt ohållbar situation. Tusentals mindre jordbrukare, som börjat sin verksamhet utan avsevärda egna tillgångar, hotas med fullständig ruin, trots strävsamt arbete och försakelser, varom utomstående knappast ens kunna göra sig en riktig föreställning. Ett stort antal av dessa små jordbruk ha redan försålts exekutivt, och om krisläget fortsätter under någon längre tid, måste man säkerligen räkna med en katastrofartad ökning av dessa försäljningar, varigenom allt flera idoga småbrukare berövas sina existensmedel och frukterna av sitt arbete.

Under de senaste 10 åren, från och med 1920, ha egnahemslån för jordbrukslägenheter utlämnats till ett belopp av c:a 110 milj. kronor. Det ojämförligt största antalet av dessa låntagare torde befinna sig i en synnerligen brydsam ställning. Det är icke nog därmed, att de missräknat sig på konjunkturerna för jordbruket och att de alltjämt sjunkande produktpriserna för jordbrukets alster måste ha kommit deras beräkningar över avkastningen från jordbruket att slå fel, de ha dessutom ofta gått miste om den extra arbetsförtjänst, som de trodde sig kunna påräkna, och som kanske skulle ha kunnat hjälpa dem att klara räntor och amorteringar. Tendensen att i tider av minskad arbetstillgång söka utestänga dem, som ha egna jordbruk, åtminstone från mera eftersökta arbetstillfällen, har säkerligen bidragit till det i så många fall olyckliga resultatet av egnahemsrörelsen under det sista årtiondet.

Frågan är nu om statsmakterna utan att ingripa kunna låta massor av egnahemsägare gå från gård och grund. Förefintliga riskfonder bliva helt säkert inom kort så hårt anlitade, att de komma att visa sig otillräckliga. De institutioner, som handhava egnahemslånerörelsen, tvingas därigenom att gå hårt fram och söka få ut det mesta möjliga av egnahemslotternas värde för att i görligaste mån skydda sig för förluster. Hela idén med den under så lång tid bedrivna egnahemsrörelsen blir härigenom förfelad.

I nuvarande situation erfordras ett kraftigt stöd för att möjliggöra egnahemslåntagarnas bibehållande vid sina jordbruk. Måhända kunde man tänka sig ett års fullständig räntefrihet i avvaktan på den närmaste tidens utveckling och till dess andra åtgärder på längre sikt hinna vidtagas.

Det är troligt att i åtskilliga fall icke ens en dylik befrielse från ett års ränta skulle visa sig tillräcklig, men den skulle utgöra ett kraftigt handtag för det stora flertalet och kanske göra det möjligt för dem att komma över de värsta svårigheterna. Om räntefriheten tillämpas för alla lån, som utlämnats från och med 1920, skulle ett anslag av c:a 5 milj. kronor krävas. Då det emellertid torde kunna förutsättas, att åtminstone en viss del av låntagarna på grund av gynnsamma omständigheter av ena eller andra slaget befinner sig i ett någorlunda tillfredsställande läge, borde ett anslag av t. ex. 4 milj. kronor vara tillräckligt. Ett dylikt anslag, avsett som det är att bringa hjälp till de folklager, som tillhöra de ekonomiskt sämst ställda i samhället, synes vara minst lika berättigat som anslag till lindrande av arbetslöshetens följder, och statens bidrag i detta fall bör bedömas med hänsyn härtill.

Med stöd av det anförda få vi alltså hemställa,

att riksdagen måtte bevilja ett förslagsanslag av 4 milj. kronor för nästa budgetår att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för beviljande av ett års räntefrihet för de innehavare av egnahems-lån för jordbrukslägenheter, som erhållit sina lån efter utgången av år 1919 och som äro i behov av dylik befrielse.

Stockholm den 22 januari 1931.

J. A. Larsson.

Joh. Johansson,
Friggeråker.

H. Andersson.

Oscar Ericson.

L. Tjällgren.

Fr. Julin.

Axel Löfvander.